

Stanislava Vrbková

Rok 2014 v Regionálním muzeu v Mikulově

Rok 2014 byl pro Regionální muzeum v Mikulově úspěšný v rámci nabídky programů a výstavních projektů směrem k veřejnosti a náročný s ohledem na rozsah a význam investičních akcí, které v jeho průběhu probíhaly či byly započaty.

Dva dlouho připravované investiční projekty – *Archeologický park Pavlov a Obnova zahradních teras barokové zahrady u zámku v Mikulově* – dospěly v tomto roce k zahájení samotné realizace a dokončeny budou v roce 2015. Oba jsou podpořeny dotací Regionálního operačního programu Jihovýchod a Jihomoravským krajem. Třetí velká investiční akce – *Stabilizace opěrných zdí areálu zámku v Mikulově jako prevence sesuvů a skalních zřícení Zámeckého kopce* – byla v roce 2014 úspěšně završena.

Muzeum jako správce zámeckého objektu systematicky pečuje o celý historický areál. Také v roce 2014 byly nutné průběžné opravy, zejména některých zastaralých úseků rozvodů vody a odpadů. Z rozsáhlejších akcí v rámci údržby zámku byla náročná především oprava jeho severní terasy, kde v důsledku špatné izolace docházelo k opakovanému zatékání vody. V návaznosti na vyřešení tohoto problému bude v budoucnu opravena i fasáda skalní brány pod severní terasou, poničená průsakem dešťové vody. Zahájena byla postupná oprava oken zámku. Na vyměněná okna v křídle kanceláří muzea v roce 2014 naváže postupně oprava oken kongresového centra a dalších reprezentativních prostor určených k pronájmům a různým společenským a kulturním akcím. Zásadním počinem pro prezentační práci muzea byla oprava pěti sálů v prvním patře zámku v křídle navazujícím na zámeckou kapli. Sály budou sloužit především jako prostory pro krátkodobé sezonní výstavy.

Obsáhlá a náročná byla v uplynulém roce i činnost odborných pracovníků. Zdůraznit je třeba zejména zapojení historického oddělení do programu NAKI (Program aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity), jehož poskytovatelem je Ministerstvo kultury ČR, do jednoho z jeho projektů, nazvaného *Tisky 16. století v zámeckých knihovnách ČR*. Výsledkem práce bude katalogizace všech tisků ze zámecké knihovny, které pocházejí z uvedené doby. Pro město Mikulov připravili pracovníci muzea v Dietrichsteinské hrobce stálou výstavu o historii loretánského kostela sv. Anny v Mikulově, jímž kdysi tato stavba byla. Tuto novou expozici s názvem *Od Svaté chýše loretánské k hrobnímu kostelu Dietrichsteinů* doprovází stejnojmenná publikace, na jejíž realizaci se též odborní pracovníci muzea podíleli. Z ediční činnosti muzea je třeba zmínit kromě pravidelně vydávaného sborníku RegioM i knihu *Vydáno v Mikulově*, připravenou v souvislosti se stejnojmennou výstavou, jež bude otevřena v muzeu v sezoně 2015. Dvojjazyčná publikace přibližuje dějiny mikulovských fotoateliérů, nakladatelství a tiskáren do roku 1945 a současně prostřednictvím jejich děl provází historii města a jeho okolí.

Muzeum se každoročně podílí jako spolupořadatel na celé řadě kulturních akcí a vědeckých konferencí a seminářů. K těm prvně zmíněným, které se zde konají pravidelně a mají již své renomé a ohlas odborné i širší veřejnosti, patří *Mikulovské výtvarné sympozium Dílna*, které se v roce 2014 konalo po jednadvacáté, a čtvrtý festival art designu *Křehký Mikulov*. Hudbymilovné publikum přitahuje v prázdninových měsících do Mikulova *Mezinárodní kytarový festival*, letos 28. ročník, a také tradiční klavírní kurzy *Audaces fortuna iuvat*. Klavírní skladby zněly zámkem také při *Mezinárodní klavírní soutěži pro mládež – Klávesa 2014*, v tomto roce konané zde již podruhé. Na poli podpory vědecké činnosti se muzeum prezentovalo především spoluprací na organizaci mezinárodní vinnohradnicko-vinařské konference VINOENVI a mikulovského archivního sympozia.

Do Mikulova míří každým rokem stále více návštěvníků. Muzeum jim umožňuje v rámci prohlídek města organizovaných turistickým informačním centrem i návštěvu svých vinařských expozic mimo pravidelnou otevírací dobu a připojuje též stále žádanější noční prohlídky. V roce 2014 se po rozsáhlé několikaleté rekonstrukci znovu otevřela

mikulovská synagoga, jejíž provoz muzeum zajišťuje. Deset a půl tisíce návštěvníků, kteří od května do konce října zhlédli expozice a výstavy zde instalované, je signálem, že i tento prostor bude v dalších letech dobrou devízou v platformě mikulovského kulturního života, jehož je muzeum jistě jedním z hlavních aktérů.

Mikulovský zámek byl často v minulosti a je i v současné době místem důležitých politických jednání a prestižních společenských a kulturních akcí. Do centra pozornosti médií se dostal koncem roku 2014 hned dvakrát – 11. listopadu, kdy se setkali ministři zahraničních věcí Rakouska a České republiky Sebastian Kurz a Lubomír Zaorálek a dále hejtmani Dolního Rakouska a za českou stranu hejtmani krajů ležících podél česko-rakouské hranice – Jihomoravského, Vysočina a Jihočeského. Hostiteli jejich společného jednání o spolupráci ČR a Rakouska byli Lubomír Zaorálek a jihomoravský hejtman Michal Hašek. Dne 2. prosince uvítal mikulovský zámek prezidenta České republiky Miloše Zemana, který se účastnil předávání Cen Jihomoravského kraje.

Projekty roku 2014 předznamenal i náročnost roku následujícího. Dokončení velkých projektů, jejich uvedení do provozu, příprava nové stálé výstavy věnované sběratelství, také inovace kongresového centra a zvyšování kvality služeb pro návštěvníky – to všechno jsou úkoly, které jednak dokumentují postavení muzea v současném kulturním životě, turistickém ruchu i kongresovém dění, jednak vybízejí k promyšlení možných inovací i způsobů, jak muzeum přiblížit návštěvníkům i místním obyvatelům.

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

Selekce – akvizice

Sbírky muzea byly průběžně rozšiřovány vlastním sběrem, výzkumy a nákupy. Regionální muzeum tak získalo 664 sbírkových předmětů, které byly zapsány do chronologické evidence pod 61 přírůstkovými čísly.

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost zasedal 13. listopadu 2014 a doporučil ke koupi dva sbírkové předměty v celkové hodnotě 59 000 Kč. Žádný sbírkový předmět nebyl v tomto roce ze sbírky Regionálního muzea v Mikulově vyrazen.

Vernisážový snímek – výstava *Dievčatá, chlapi, psy, veci a dvanásť opíc* představila slovenské umělce fotografa Boleslava Boška a malíře Matěje Fabiana (foto Milan Karásek)

Přehled o akvizicích za rok 2014 v rámci jednotlivých podsbírek

Přír. číslo	Předmět	Počet kusů	Způsob nabytí	Podsírka
1/2014	Bronzové kování, štípaná industrie; pravěk až protohistorie	2	sběr	archeologie
2/2014	Bronzové artefakty, železný artefakt; pravěk, doba římská, středověk	36	sběr	archeologie
3/2014	Bronzové artefakty; doba římská	9	sběr	archeologie
4/2014	Bronzové artefakty, keramika; latén, doba římská, středověk	21	sběr	archeologie
5/2014	Bronzová šipka; doba bronzová	1	sběr	archeologie
6/2014	Bronzové a měděné artefakty; doba bronzová, doba římská	32	sběr	archeologie
7/2014	Bronzové artefakty; doba bronzová, doba římská	32	sběr	archeologie
8/2014	Bronzové spony; doba římská	2	sběr	archeologie
9/2014	Keramika; raný středověk	5	sběr	archeologie
10/2014	Keramika, mince; doba římská, vrcholný středověk, novověk	11	sběr	archeologie
11/2014	Mědiryt Mikulova, Meissner	1	koupě	výtvarné umění
12/2014	Mikulov, litografie, 19. století	1	koupě	výtvarné umění
13/2014	Kropenka, erb	2	koupě	historie
14/2014	Grafické listy	3	koupě	výtvarné umění
15/2014	Zlomky architektury	12	sběr	lapidárium
16/2014	Mince; doba římská	1	sběr	archeologie
17/2014	DVD „800 let města Mikulkova“	1	koupě	fotografie, pohlednice, videozáznamy
18/2014	DVD „Vino jako mešní“	1	koupě	fotografie, pohlednice, videozáznamy
19/2014	DVD „Eroze v zemědělství“	1	koupě	fotografie, pohlednice, videozáznamy
20/2014	DVD „Vinařský rok“	1	koupě	fotografie, pohlednice, videozáznamy
21/2014	Kolébka	1	koupě	nábytek
22/2014	Grafická deska	1	sběr	výtvarné umění
23/2014	Fotografie	1	sběr	fotografie, pohlednice, videozáznamy
24/2014	Keramika, kosti, železo, cihly, ostatní kamenná industrie, sklo; vrcholný středověk	126	staré muzejní sbírky	archeologie
25/2014	Keramika, kachle; vrcholný středověk	22	staré muzejní sbírky	archeologie
26/2014	Keramika; vrcholný středověk	11	staré muzejní sbírky	archeologie
27/2014	Keramika; vrcholný středověk, novověk	6	staré muzejní sbírky	archeologie

28/2014	Keramika; vrcholný středověk	19	staré muzejní sbírky	archeologie
29/2014	Keramika, struska; pravěk, středověk až novověk	39	staré muzejní sbírky	archeologie
30/2014	Keramika; vrcholný středověk	10	staré muzejní sbírky	archeologie
31/2014	Keramika, mazanice, sklo, kosti, železo, kámen; středověk až novověk	65	staré muzejní sbírky	archeologie
32/2014	Modlitební řemínky (tefilin)	3	sběr	textil
33/2014	Talit velký	2	sběr	textil
34/2014	Jarmulka (kipa)	1	sběr	textil
35/2014	Keramika; šňůrová keramika	3	staré muzejní sbírky	archeologie
36/2014	Keramika, bronz, ostatní kamenná industrie, kosti; halštat	67	staré muzejní sbírky	archeologie
37/2014	Herbářové položky z jižní Moravy	80	sběr	botanika
38/2014	Tři světci; obraz	1	koupě	výtvarné umění
39/2014	Moje Slovácko; dřevořezba	1	koupě	výtvarné umění
40/2014	Veduta, Küssell (fotokopie), důstojník (kresba)	2	dodatečný záznam	výtvarné umění
41/2014	Kufr koženkový	1	sběr	textil
42/2014	Povlak na polštář	1	sběr	textil
43/2014	Lodičky dámské	2	sběr	textil
44/2014	Lodičky dámské	2	sběr	textil
45/2014	Stuha REP.DOROSTU	1	sběr	textil
46/2014	Pásek dámský	1	sběr	textil
47/2014	Boty dívčí	2	sběr	textil
48/2014	Pohlednice obce Bořetice	3	sběr	fotografie, pohlednice, videozáznamy
49/2014	Pohlednice Mikulov	1	sběr	fotografie, pohlednice, videozáznamy
50/2014	Telefon	2	sběr	nová historie
51/2014	Maska plynová	1	sběr	nová historie
52/2014	Krabička od cigaret	1	sběr	nová historie
53/2014	Jízdenka IDS JMK	1	sběr	nová historie
54/2014	Karta platební	1	sběr	nová historie
55/2014	Známka poštovní	1	sběr	nová historie
56/2014	Šejkr dresingový	1	sběr	nová historie
57/2014	Lapač komárů elektrický	1	sběr	nová historie
58/2014	Razítko Dobré Pole	1	sběr	nová historie
59/2014	Razítko RMM	1	sběr	nová historie
60/2014	Kalendář živnostenský	1	sběr	nová historie
61/2014	Pohlednice mikulovského zámku	2	sběr	fotografie, pohlednice, videozáznamy

Tezaurace – evidence a inventarizace

Byl proveden řádný zápis změn do Centrální evidence sbírek muzejní povahy České republiky při Ministerstvu kultury ČR (CES). Byla provedena vizualizace (obrazová charakteristika) všech podsbírek pro elektronickou databázi CES. Pokračovala postupná revize celého sbírkového fondu Regionálního muzea v Mikulově.

Správcové sbírek prováděli průběžně katalogizaci přírůstků, do druhého stupně evidence přibylo celkem 8 911 inventárních čísel – viz následující tabulka. Evidenci druhého stupně u jednotlivých podsbírek zpracovávali v počítačovém systému pro evidenci a dokumentaci sbírek v muzeích a galeriích DEMUS.

V průběhu roku probíhala v jednotlivých podsbírkách inventarizace (dle ustanovení § 3 odst. 3 vyhlášky č. 275/2000 Sb.) – viz následující tabulka. Správcové sbírek prováděli ověření fyzické existence sbírkových předmětů, porovnání inventarizovaných předmětů se záznamem ve sbírkové evidenci a posouzení stavu sbírkových předmětů s ohledem na případnou potřebu preparace, konzervace či restaurování. Revizí prošlo celkem 14 043 inventárních čísel, které pokryly 45 515 sbírkových předmětů.

Namátkovou kontrolu evidence a stavu sbírkových předmětů inventarizovaných v roce 2014 provedla inventarizační komise v prosinci 2014. Nezaznamenala žádné nedostatky, ve všech případech konstatovala dodržování směrnice Režim zacházení se sbírkou.

V depositáři Mikulovských výtvarných sympozií „Dílna“ byla provedena úplná inventura sbírky.

Zápis do II. stupně evidence v roce 2014 a inventarizace provedená v jednotlivých podsbírkách

Podsírka	Katalogizace v roce 2014		Inventarizace v roce 2014	
	Počet přír. č. zpracovaných do II. stupně evidence	Počet zpracovaných inv. č.	Počet prověřených inv. č.	Počet kusů
Archeologická	80	7 559	2 062	2 509
Botanická	1	46	229	7 000
Drobné tisky *	-	-	2 445	2 445
Kopie a repliky	2	2	-	-
Lapidárium	2	2	-	-
Nábytek	4	5	-	-
Nová historie	5	91	186	583
Textil	136	401	3 162	4 136
Vinařská	13	218	774	894
Entomologická	2	63	-	-
Fotografie, pohlednice, filmy, videozáznamy	8	176	243	243
Geologická	-	-	-	-
Historická	6	43	1 000	1 000
Knihy	-	4	752	1 632
Negativy a diapositivy	1	4	1 377	15 896
Paleontologická	1	78		
Písemnosti a tisky *	9	199	1 511	8 741
Výtvarného umění	7	10	302	436
Zoologická	2	10		
Celkem	279	8 911	14 043	45 515

Celkové počty evidenčních čísel ve sbírce Regionálního muzea v Mikulově (zapsaných v CES) a počet inventárních čísel sbírkových předmětů zapsaných k 31. 12. 2014 v elektronickém evidenčním systému DEMUS

Podsírka	Počet inv. č. k 31. 12. 2014	Počet nezkatalogizovaných přír. č. k 31. 12. 2014	Počet inv. č. zapsaných v el. evidenčním systému DEMUS k 31. 12. 2014
Archeologická	48 124	323	33 719
Botanická	1 681	3	2 091
Drobné tisky *	2 433	5	2 446
Kopie a repliky	4	2	9
Lapidárium	20	-	19
Nábytek	69	2	92
Nová historie	186	24	-
Textil	1276	32	1 275
Vinařská	5 005	128	-
Entomologická	5 474	2	-
Fotografie, pohlednice, filmy, videozáznamy	1 620	60	258
Geologická	43	0	-
Historická	16 380	359	3 749
Knihy	6 451	-	-
Negativy a diapositivy	4 869	-	-
Paleontologická	222	-	-
Písemnosti a tisky *	1457	51	-
Výtvarného umění	290	3	297
Zoologická	751	2	-
Celkem	96 355	996	43 955

* Podsírky *Drobné tisky* a *Písemnosti a tisky* byly uzavřeny. Nové akvizice charakteru písemností a tisků jsou zařazovány do podsírky *Nová historie*.

Péče o sbírky

Jednotlivé depozitáře a zámecká knihovna byly odpovědnými odbornými pracovníky průběžně kontrolovány a informace o stavu teploty a vlhkosti i veškerém pohybu v depozitáři byly řádně vedeny v depozitárních knihách. Kontrolu dodržování depozitárního režimu provedla inventarizační komise. V depozitářích byla provedena kontrola hasicích přístrojů.

Pracovníci konzervátorských dílen pravidelně v průběhu roku sledovali hodnoty teploty a vlhkosti v expozicích a výstavních prostorách muzea a reagovali na jejich případné nevyhovující výkyvy. Zpracovali též zprávu o světelných podmínkách v prostorách muzea.

Ve speciálně klimatizovaných výstavních vitrínách určených pro instalaci renesančního šatu Markéty Lobkowiczové, roz. Dietrichsteinové, a jejího manžela Václava Popela Lobkowicze v expozici *Galerie Dietrichsteinů* byla průběžně sledována a prostřednictvím chemických sorbentů upravována relativní vlhkost.

Setkání se současným uměleckým designem v prostorách mikulovského zámku – festival art designu Křehký Mikulov – organizuje pražská galerie Křehký ve spolupráci s Regionálním muzeem v Mikulově. Zakladatelé galerie Křehký Jiří Macek a Jana Zielinski, ředitel muzea Petr Kubín a starosta Mikulova Rostislav Košťál (foto Milan Karásek)

V návaznosti na zápis artefaktů do druhého stupně evidence byl restrukturalizován depozitář archeologie. V rozsáhlých archeologických sbírkových souborech získaných v roce 2013 byly provedeny základní konzervační úkony – očištění nálezů, třídění materiálů, konzervace kovů, lepení keramických objektů.

Sběry rostlin z roku 2014 byly průběžně zpracovávány – lisovány, dezinfikovány a lepeny na archy papíru. Herbářové položky v botanickém depozitáři byly vymrazovány. Tímto postupem tak byla dvakrát v průběhu roku dezinfikována celá sbírka. Entomologická sbírka byla ošetřena chemicky – bylo dezinfikováno 442 krabic motýlů a 40 krabic brouků. V entomologickém depozitáři proběhla reorganizace sbírky motýlů i sbírky brouků a nové umístění sbírkových předmětů bylo zaneseno do evidenčních karet a lokačního seznamu. Zhruba 17 700 kusů brouků bylo označeno inventárními čísly. Celý zoologický depozitář byl dezinfikován pomocí dýmovic.

Dodavatelsky bylo pro muzeum provedeno náročné restaurování sedmi barokních maleb. Licencovaný restaurátor PhDr. Pavel Klimeš zrestauroval velkou malbu *Lovecká scéna* od Josefa Františka Adolpha, datovanou do roku 1734. Akad. malíř Jan Knorr zrenovoval nadedvěrní supraportu s motivem květinových kytic, pocházející z počátku 18. století. Práce byly realizovány za finanční podpory MKČR z programu Integrovaného systému ochrany movitého kulturního dědictví (ISO). Studenti ateliéru restaurování Vyšší odborné školy v Brně při Střední škole umění a designu, stylu a módy pracovali na pěti menších historických malbách – portréty *Karla Maxmiliána z Dietrichsteina* a *Beatrix z Dietrichsteina*, *Lovecké zátiší*, *Elegantní scéna* a *Bitva u Štoků*.

Práce byly hrazeny z dotace Jiho­mo­rav­ské­ho kraje, určené na náročné restaurování, a z rozpočtu muzea. Dodavatelsky byl též zrestaurován chanukový svícen. Práce byla provedena v restaurátorských dílnách Židovského muzea v Praze a spolufinancována Nadací Židovského muzea.

V konzervátorských dílnách muzea byly průběžně ošetřovány sbírkové předměty jednak dle požadavků odborných pracovníků s ohledem na jejich fyzický stav, jednak s přihlédnutím k chystaným výstavám. V průběhu roku 2014 zde byla provedena konzervace následujících sbírkových předmětů – plastika z dietrichsteinských sbírek, rozbitý skleněný negativ, sádrové tablo Reálného gymnasia v Hodoníně z roku 1949, dva kovové postříbřené svícny, železná forma na pečení hostií – kleště, soubor úlů Viléma Mrštíka (dokončeno zatím 5 z 9 kusů), soubor cca 40 ks bronzových předmětů z povrchových archeologických sběrů (Mikulov, Bulhary), soubor římských mincí (dokončeno zatím 16 z 25 kusů), soubor kovových postříbřených svícnu (dokončeny zatím 4 ze 7 kusů). Bylo provedeno náročné restaurování čtvrtých hodin a dvou střelných

Robot v gotické kapli – prostorová vitráž Robot, kterou navrhl pro Křehký Jakub Berdych, byla symbolem čtvrtého ročníku festivalu Křehký Mikulov (foto Milan Karásek)

Některé z instalací festivalu art designu Křehký Mikulov. Na prezentace výtvarných projektů v rámci festivalu pak navázala výstava Křehký Stories 2014 (foto Milan Karásek)

V pořadí již desátou muzejní noc zahájil ředitel muzea za zvuku vojenských bubnů (foto Milan Karásek)

zbraní. Dále bylo konzervováno pět polních lahví, dvanáct prachovnic a třináct zámků. Postup všech konzervačních prací včetně fotodokumentace byl řádně zaznamenáván.

Pro stálou výstavu v Dietrichsteinské hrobce, na jejíž realizaci se Regionální muzeum podílelo, byly restaurovány čtyři dřevěné svícny, menší dřevěný kříž s Kristem z poloviny 19. století, velký dřevěný kříž s Kristem z konce 18. století, středová malovaná deska víka rakve Maxmiliána II. z Dietrichsteina, víko rakve Raimunda z Dietrichsteina, křeslo ze zpovědnice, zástěna ze zpovědnice. Bylo rekonzervováno 27 předmětů z archeologického

Do starověkého Říma a jeho proslulé arény zavedli návštěvníky gladiátoři z Divadla historie v pohybu EXVLIS

záchraného průzkumu z mikulovské Horní synagogy, proběhnuvšího v roce 2012, a 16 celokovových předmětů, tepaných, kovaných i litých.

Byla vypracována a podána žádost o příspěvek z programu ISO na restaurování čtyř maleb ze zámecké sbírky, zamýšlených jako exponáty pro připravovanou expozici *Sběratelství Dietrichsteinů: sv. Jeroným, Leopold I. Habsburský* – oleje na plátně, 17. století; *alianční erb Dietrichstein–Liechtenstein* – řezba, 17. století, *Pieta* – olej na plátně, 18. století.

Zápůjčky sbírkových předmětů

Sbírkové předměty půjčené z muzea za účelem výstavním

Z předcházejícího roku či let trvající zápůjčky

- Obci Pasohlávky: dva modely a dvě kopie archeologických nálezů pro archeologickou expozici v ATC Merkur
- Městskému muzeu v Kloboukách u Brna: 101 archeologických sbírkových předmětů do expozice *Život a kultura na brněnském Kloboucku*
- Správě hradu Pecka: tři vinné sudy do expozice *Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic*

Zápůjčky z roku 2014

- Městskému muzeu a galerii Břeclav: polička a kolébka do muzejní expozice
- Ekocentru Trkmanka Velké Pavlovice: devět dermoplastických preparátů ptáků na výstavu *Ondřej Sekora přírodovědce*
- Muzejnímu spolku Valtice: dva obrazy na výstavu *Liechtensteinové*
- Národnímu zemědělskému muzeu Praha – pobočce Valtice: dermoplastický preparát bobra do expozice *Život v krajině Lednicko-valtického areálu*
- Muzeu Mladoboleslavská: kopie 33 sbírkových předmětů z velmožského hrobu z Mušova do expozice věnované historii kraje
- Spolku přátel židovské kultury v Mikulově: dveře z někdejší Dolní synagogy na výstavu v obřadní síni židovského hřbitova, věnované historii zdejší židovské obce
- Moravskému zemskému muzeu Brno: housle a tři vývěsní štíty na výstavu *Domov za Velké války*
- Mikulovské rozvojové: 37 předmětů z historických sbírek do expozice *Od Svaté chýše loretánské k hrobnímu kostelu Dietrichsteinů*, instalované v Dietrichsteinské hrobce
- Masarykově muzeu v Hodoníně: 19 předmětů z historických sbírek na výstavu *Cechy a řemesla hodonínsko-holíčského panství*
- Archeologickému ústavu AV ČR Brno: keramická lící pánvička na výstavu *Velká Morava a počátky křesťanství*
- Sboru dobrovolných hasičů Strachotín: hasičská helma a tesák na výstavu k výročí založení Sboru dobrovolných hasičů

Sbírkové předměty půjčené vědeckým institucím a vysokým školám za účelem studijním

Z předcházejícího roku či let trvající zápůjčky

- Ústavu geologických věd Masarykovy univerzity Brno: kamenné industrie z jeskyně Turoid
- Ústavu archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity Brno: mladohradištní keramika
- Archeologickému ústavu AV ČR Brno: olovené křížky, olovené závěsky a zlomky olovených ozdob ze střední doby hradištní

Zápůjčky z roku 2014

- Archeologickému ústavu AV ČR Brno: keramické fragmenty z období raného středověku z výzkumů z Přibic
- Ústavu archeologie a muzeologie FF Masarykovy univerzity Brno: štípaná industrie z výzkumů z Divák a Pavlova
- Masarykově univerzitě v Brně: herbářové položky
- Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích: herbářové položky
- Univerzitě Palackého v Olomouci: herbářové položky

Sbírkové předměty půjčené za účelem restaurování, digitalizace či zhotovení kopií

Z předcházejícího roku či let trvající zápůjčky

- Národnímu památkovému ústavu v Praze: dvě knihy ze zámecké knihovny za účelem digitalizace
- Vyšší odborné škole restaurátorské v Brně: deset halštatských nádob za účelem konzervace

Zápůjčky z roku 2014

- Restaurátorovi PhDr. Pavlu Klimešovi: obraz od J. F. Adopha *Lovecká scéna* za účelem restaurování

Nelítostné souboje sváděli na horním nádvoří gladiátoři k boji cvičení i dorost v boji dosud nezkušený. Poznámka organizátorů – v soubojích nedošlo k žádným ztrátám na životech (foto Milan Karásek)

Že v našich krajích
Římané kdysi opravdu
pobývali, připomněla
navštěvníkům muzejní
noci expozice Římané
a Germáni v kraji
pod Pálavou
(foto Milan Karásek)

- Vyšší odborné škole restaurátorské v Brně (Střední škola umění a designu, stylu a módy): sedm obrazů za účelem restaurování – portréty *Karla Maxmiliána z Dietrichsteina* a *Beatrix z Dietrichsteina*, *Lovecké zátiší*, *Elegantní scéna*, *Bitva u Štoků* a dva rokokové portréty
- Vyšší odborné škole restaurátorské v Brně (Střední škola umění a designu, stylu a módy): fragmenty keramických nádob a keramická miska za účelem restaurování
- Sdružení občanů chorvatské národnosti v Jevišovce: deset součástí chorvatského kroje za účelem zhotovení kopií

Sbírkové předměty půjčené za jiným účelem

- Krajskému úřadu Jihomoravského kraje: obraz Rudolfa Gajdoše *Sklepy v Pavlově* a soubor broušeného skla za účelem vybavení reprezentačních prostor

PREZENTACE

Regionální muzeum představuje ve svých prostorách na zámku řadu stálých expozic a sezonních výstav, spravuje archeologickou expozici v Dolních Věstonicích a Památník bratří Mrštíků v Divákách. Pečuje o zámecký park – v roce 2014 byla zahájena jeho rekonstrukce. Na základě smlouvy o spolupráci s Židovskou obcí Brno využívá k výstavním účelům synagogu v Mikulově.

Expozice

• Zámek Mikulov

Expozice v prostorách zámku jsou rozděleny do tří tematických celků – historický, archeologický a vlnářský. **Historickým** tématům se věnují expozice *Od gotiky po empír* (expozice vytváří obraz uměleckého řemesla v rámci uvedených období a zachycuje jeho vývoj), *Galerie Dietrichsteinů* (v příbězích osobností rodu, jehož někteří představitelé spolupovytvářeli evropské dějiny, prezentuje historii zdejšího kraje) a *Zámecká knihovna*

Galerie Dietrichsteinů –
že by diskuse nad
exponáty?
(foto Milan Karásek)

(v původních barokních skříních z první poloviny 18. století uchovává přes 11 000 svazků – rodové knihovny Dietrichsteinů a svazky z dalších šlechtických knihoven a knižní fond mikulovského piaristického gymnázia).

Vinařskou tematiku prezentují dvě expozice – *Tradiční vinařství na Moravě*, která provází i zámeckým sklepem s obřím renesančním sudem a galerií historických vinařských lisů (představuje dějiny pěstování révy vinné a výroby vína na Moravě od prvních historických zmínek až do počátku 20. století) a *Víno napříč staletími* (souhrnně zpracovává historii a vývoj vinohradnictví a vinařství na našem území v kontextu evropských dějin).

Archeologického zaměření je zde expozice *Římané a Germáni v kraji pod Pálavou*, (Cena Gloria musaealis v Národní soutěži muzeí v kategorii Muzejní výstava roku 2007; prostřednictvím archeologických nálezů přibližuje život na Moravě v prvních staletích našeho letopočtu – kulturu Římanů a kulturu místního obyvatelstva, germánského kmene Svěbů).

Návštěvníkům expozic jsou nabízeny prohlídky s výkladem zprostředkovaným audioprůvodci.

Na terase zámeckého parku je volně přístupná botanická zahrádka, představující původní květenu Mikulovska a Hustopečska, která však byla v roce 2014 uzavřena z důvodu rekonstrukce parku.

• Synagoga

V dubnu 2010 Federace židovských obcí v České republice zahájila projekt *10 hvězd – revitalizace židovských památek v České republice*. Cílem projektu bylo vytvořit centrálně koordinovanou a metodicky řízenou síť deseti oblastních kulturně vzdělávacích center židovské kultury. Mikulovská Horní synagoga byla součástí tohoto projektu. V průběhu let 2011–2014 proběhla rozsáhlá stavební rekonstrukce unikátní stavby a její interiér byl uveden do stavu před rokem 1938. Dne 27. června 2014 byla synagoga veřejnosti opět zpřístupněna.

V synagoze se nyní mohou konat příležitostně bohoslužby, koncerty, přednášky a další kulturně-vzdělávací pořady. Prostor někdejší zimní modlitebny je využitelný pro sezónní výstavy, přísálí nabízí stálou výstavu věnovanou historii a památkám židovské obce v Mikulově. Do prostor ženské galerie v patře synagogy byla instalována nová muzejní

Muzejní noc „otevřela dveře“ i k pracovníkům restaurátorských dílen (foto Milan Karásek)

Meče, šavle, kordy, dýky, muškety, křesadlové pušky, perkusní předovky... Kromě účelu a funkce jednotlivých historických zbraní pány zajímala i jejich mnohdy náročná umělecká výzdoba (foto Milan Karásek)

expozice s názvem *Rabbi Löw a židovská vzdělanost na Moravě* – jedna ze stálých výstav projektu *10 hvězd*, provázaná s nimi tematicky, po stránce výstavnické i jednotným systémem propagace. Centrálním tématem expozice je osobnost a dílo rabbi Jehudy Löwa ben Becalel (asi 1525 až 1609), jenž prožil 20 let jako moravský zemský rabín a podle tradice působil i v Mikulově. Představuje legendami opředeného učence v historických a společenských souvislostech a ukazuje na jeho vliv na židovské společenství Moravy. Přibližuje postavení židovského obyvatelstva na Moravě v 16. století i renesanční prostředí

Mikulova a zdejší židovské obce. Vedle rabbi Löwa seznamuje instalace s dalšími představiteli židovské vzdělanosti, náboženskými a světskými osobnostmi v období středověku, renesance, baroka, věnuje se židovskému osvícenství i židovským představitelům moderní vědy v čase po nabytí občanských práv v polovině 19. století. Autory scénáře a libreta expozice jsou Ing. arch. Jaroslav Klenovský (Židovská obec Brno) a Mgr. Daniel Polakovič (Židovské muzeum v Praze).

• **Dolní Věstonice – expozice Věk lovců a mamutů**

Expozice podává přehled poznatků o archeologických lokalitách ze starší doby kamenné – ze světově proslulého naleziště v katastrech Dolních Věstonic a sousedního Pavlova.

• **Diváky – Památník bratří Mrštíků**

V expozici instalované v domě obývaném kdysi rodinou Mrštíků jsou soustředěny památky na oba umělce, Aloise a Viléma, na jejich život i literárně-dramatické dílo.

Výstavy

• **Sezonní výstavy v Regionálním muzeu v Mikulově**

Piaristické školy v Mikulově a jejich vědecké přístroje

Výstava z roku 2011

1. dubna – 31. října 2014

Z pokladů mikulovských farností

Výstava z roku 2013

1. dubna – 31. října 2014

Nálezy z germánského sídliště Pasohlávky

V roce 2006 byla poblíž obce Pasohlávky odkryta germánská osada, datovaná do doby římské (zhruba do doby 150–220 n. l.). Její zástavba a nalezový materiál jsou ve srovnání s běžnými sídlišti značně ojedinělé – konstrukčně vyspělé stavby, technologická zařízení jako pece na hutnění železné rudy, slévačská a kovářská dílna apod. Nálezy předmětů římského vojenského původu v germánské osadě svědčí také o tom, že tito zruční řemeslníci udržovali kontakty s římskou okupační armádou na nedalekém Hradisku u Mušova. Výstavu věnovanou tomuto germánskému sídlišti realizovalo muzeum spolu s Archeologickým ústavem AV ČR Brno, v. v. i.

7. dubna – 31. října 2014

Stopy v krajině

Výstava architektonických projektů studentů FA VUT v Brně spojená s odbornou konferencí Krajina jako dílo. Akci pořádaly Národní památkový ústav ÚOP v Brně, FA VUT v Brně, ESF MU ve spolupráci s Regionálním muzeem v Mikulově a galerií Konvent v rámci projektu Identifikace a interpretace vzniku, podoby a proměny barokní kulturní krajiny jihomoravského pohraničí (NAKI DF₁₃P₀₁OVV₀₁₉).

23. dubna – 9. května 2014

Dievčatá, chlapi, psy, veci a dvanáct opíc

Výstava prací slovenských umělců Boleslava Boška a Matěje Fabiana. Boleslav Bošek se ve své tvorbě zaměřuje na klasickou fotografii, v centru jeho zájmu jsou portrét, figura a krajina. Matěj Fabian patří k nejvýraznějším představitelům současné slovenské malby. Pro oba autory je příznačný zájem o technickou stránku díla, experimentují s formáty i technikami.

3. května – 30. června 2014

V Gajdošově sále se při muzejní noci vyučovalo irskému tanci. Vznikne-li díky tomu v Mikulově irský taneční klub, není zcela jisté, ale že se účastníci kurzu nenudili, jistě rozhodně je (foto Milan Karásek)

Lichtenštejnové na Mikulovsku ve 13.–16. století

Dlouhodobá výstava, instalovaná v břítové věži mikulovského zámku, vznikla za spoluúčasti Regionálního muzea a obecně prospěšné společnosti Po stopách Lichtenštejnů. Věnuje se období středověku, kdy město Mikulov a zdejší hrad vlastnil rod Liechtensteinů, jak v instalaci dokumentuje přepis originálu darovací listiny, kterou markrabě moravský a budoucí český král Přemysl Otakar II. daroval roku 1249 Mikulov Jindřichu z Liechtensteina. Výstava představuje členy rodu a zachycuje vliv jednotlivých vlastníků panství na

vývoj města. Důležitou kapitolou v tehdejší historii Mikulova i rodu byl vliv náboženského proudu novokřtěnců, jimž je též část výstavy věnována, stejně jako pohnutému osudu Perchty z Rožmberka, manželky Jana V. z Liechtensteina, známé z pověsti o bílé paní.

24. května 2014 (vernisaž výstavy)

Pavel Holeka – Hebrejská abeceda

Hebrejská abeceda v kolážích Pavla Holeky, umístěná v prostorách synagogy. Hebrejská abeceda patří mezi nejstarší písemné systémy světa užívané od starověku do dnešních dnů a umělci je vnímána a prezentována z mnoha pohledů. Autor představil každé z dvaadvaceti písmen zvlášť ve snaze zachytit příběhy ukryté v jejich nitru. V programu vernisaže, která výstavu zahájila, byl koncert skupiny ReBelcantissimo, která se specializuje na tradiční i moderní židovskou hudbu.

25. května – 6. července 2014

Křehký Mikulov

Pražská galerie Křehký ve spolupráci s Regionálním muzeem v Mikulově představila na přelomu května a června 2014 na zámku v pořadí již čtvrtý ročník festivalu art designu s názvem Křehký Mikulov – organizované setkání českých i zahraničních galeristů, sběratelů a obchodníků se současným uměleckým designem.

Třemi mikulovskými dny se prolínala dvě témata – oděv a dekor, která spojovala většinu prezentací a výstav festivalu Křehký Mikulov. Jeho symbolem byla prostorová vitráž Robot, kterou navrhl pro Křehký Jakub Berdych. Hlavními hvězdami projektu se stali italská umělci Andrea Mancuso a Emilia Serra (Analogia Project), kteří jsou známí svými iluzivními instalacemi a spoluprací s ikonou módního světa – značkou Hermés. Téma dekoru ve svých novinkách na festivalu představila také česká designerská dvojice Jan Plecháč a Henry Wielgus, Hidden Factory a bratislavská galerie Art Design Project. Téma oděvu prezentovali módní návrháři Monika Drápalová a Pavel Brejcha i fotografka Bára Prášilová.

Na prezentace výtvarných projektů a bohatý doprovodný program navázala výstava Křehký Stories 2014, která byla zpřístupněna až do 31. srpna 2014.

Křehký Stories 2014: Michal Bačák, Martina Černá, Jakub Berdych, Hidden Factory, Jan & Henry, Lucie Koldová, Petr Šmalec

festival art designu: 30. května – 1. června 2014

výstava: 2. června – 31. srpna 2014

Cejp – Jaroš – Cejp: Sochy – modely – obrazy

Bratři Tomáš Cejp, akademický malíř, a Ludvík Cejp, umělec a designér, spolu s malířem Liborem Jarošem vystavovali v synagoze díla, která spojoval do značné míry způsob jejich uměleckého cítění – umělci „portrétní“ svět okolo sebe, věci známé a obvyklé, ale neobvyklým způsobem. V komponovaném programu vernisaže výstavy vystoupil se židovskými písněmi izraelský zpěvák Benjamin Zigmund a z knihy starých židovských mudrosloví přednesl texty již tradiční host kulturních pořadů v synagoze Dr. Bohuslav Plucar.

18. července – 14. září 2014

Mikulovské výtvarné sympozium – dílna 14

Výstava děl vzniklých v rámci XXI. ročníku mikulovského výtvarného sympozia. Kurátorem sympozia, zaměřeného v tomto roce na malbu, byl Stanislav Diviš, klíčová osobnost stojící při založení dnes již legendární výtvarné skupiny Turdohlaví (1987).

9.-31. srpna 2014

Bezdrátově – Drathlos

Výstava fotografií česko-rakouského projektu k 25. výročí pádu železné opony. Jejimi organizátory byly 4AM Fórum pro architekturu a média, FLUSS, Fotoškola Brno a Fotoschule Wien.

5.-30. září 2014

Libor Teplý – Hledání světla

Fotograf vydavatelství Fotep Libor Teplý hledá prostřednictvím své volné fotografické tvorby to podstatné, o co se lze v životě opřít a co mu pomáhá orientovat se ve světě. Své hledání během bezmála třiceti let sestavil postupně do tří tematických cyklů. Prvním je Tma a světlo, druhým Řád a svoboda a třetím Hledání světla. Část z tohoto zatím posledního tematického cyklu v černobílých fotografiích připravil pro výstavu v prostorách mikulovské synagogy. Otázku hledání světla vnímá Libor Teplý jako základní lidskou touhu a dlouho hledal prostředí, kde by tato touha mohla být nejzřetelněji vyjádřena. Takové prostředí nakonec našel v celách starého brněnského vězení na Cejlu. Vernisáž výstavy doprovodil koncert Kühnova dětského sboru.

19. září – 31. října 2014

Vydáno v Mikulově

Mikulovská nakladatelství, tiskárny a fotoateliéry do roku 1945

Regionální muzeum v Mikulově chystalo v průběhu dvou let pro rok 2015 výstavu věnovanou dosud jen málo známé historii někdejších mikulovských nakladatelství a fotografických ateliérů, které zde měly tradici již hluboko v 19. století. Prostřednictvím pohlednic, knih, fotografií a dalších předmětů ze sbírek muzea tak veřejnosti chce představit jejich tvorbu.

Ve dvou listopadových víkendech autoři připravované výstavy zvali návštěvníky na již realizovanou první část instalace – medailonky nejvýznamnějších fotografů a nakladatelů – a představili zde novou publikaci, vydanou v souvislosti s výstavou, nesoucí i stejný název – Vydáno v Mikulově.

7.–9. listopadu a 14.–16. listopadu 2014

• Výstavy uspořádané Regionálním muzeem v Mikulově pro jiné organizace

Od svaté chýše loreťanské k hrobnímu kostelu Dietrichsteinů

Pro Mikulovskou rozvojovou, s. r. o., připravilo Regionální muzeum v Mikulově stálou výstavu o historii loreťanského kostela sv. Anny v Mikulově, která byla instalována v prostorách Dietrichsteinské hrobky. Seznamuje návštěvníky s historií stavby a slavnou poutnickou minulostí města Mikulova. Scénář, výtvarné řešení i vlastní realizace expozice jsou dílem odborných pracovníků muzea. Výstavu doplňují plastiky, obrazy a mobiliář ze sbírek Regionálního muzea v Mikulově a též hrobové nálezy z rakví členů dietrichsteinské rodiny, získané při antropologickém průzkumu jejich ostatků, který byl umožněn při nezbytných opravách poškozených rakví, uložených v hrobce. Tak se tyto předměty vrátily zpět na své původní místo. V rámci výzkumu, jenž předcházal přípravě výstavy, se zároveň podařilo upřesnit data o zemřelých, již jsou v hrobce uloženi, a tyto informace byly uvedeny na tabulkách u jednotlivých rakví. Součástí práce bylo i vytvoření nových textů pro průvodce. K výstavě vznikla také publikace, nazvaná Pod tvými ochrannými křídly.

29. dubna 2014 (vernisaž výstavy)

• Putovní výstavy uspořádané Regionálním muzeem v Mikulově

Jedná se o výstavy s židovskou tematikou, které byly realizovány mikulovským muzeem za spoluúčasti Nadačního fondu obětem holocaustu v minulých letech. V současné době jsou nabízeny bezplatně k využití muzeím i jiným organizacím.

Hieronymus Lorm – muž, jenž otevřel hluchoslepým svět

Výstava realizovaná v roce 2011 byla připomínkou 190. výročí narození Hieronyma Lorma, mikulovského rodáka, jenž sám hluchý a slepý umožnil jako tvůrce dotykové abecedy hluchoslepým vnímat svět.

Výstava byla zapůjčena Galerii Rudolfinum, Mikulov (8. června 2014 – 5. května 2015)

Stmívá se a návštěvníci muzejní noci si užívají neobvyklých zámeckých vyhlídek na rozsvěčující se město (foto Milan Karásek)

Šenk pod západní terasou o muzejní noci (foto Milan Karásek)

Muzejní noc, Junior Band z Pohorelic a malá tanečnice (foto Jana Frantelová)

Moravští zemští rabíni v Mikulově

Výstava realizovaná v roce 2012 je věnována pěti významným rabínům, kteří jsou pochováni na mikulovském židovském hřbitově. Seznamuje s životem a dílem těchto nejpovolanějších učenců duchovního práva, zvolených do úřadu moravského zemského rabína.

Výstava byla zapůjčena Muzeu Boskovicka, Rabínský dům (26. června 2014 – 8. srpna 2015)

Vypůjčky exponátů pro expozice

Pro potřeby zachování stávajících expozic má Regionální muzeum uzavřeny smlouvy o dlouhodobých vypůjčkách. Dlouhodobě má vypůjčeny sbírkové předměty pro Památník bratří Mrštíků v Divákách, a to z Vlastivědného muzea v Olomouci, z Muzea umění v Olomouci a z Městského muzea v Kloboukách u Brna. Z Moravské galerie v Brně má vypůjčeno více než dvě stě předmětů, které jsou základem instalace *Od gotiky po empír* a doplňují též expozici *Galerie Dietrichsteinů*. Do ní byl též vypůjčen významný soubor

předmětů od Mercedes Dietrichstein – obrazy, litografie, kresby. Do archeologické expozice *Věk lovců a mamutů* v Dolních Věstonicích je dlouhodobě vypůjčen rozsáhlý soubor zhruba 150 předmětů z Archeologického ústavu AV ČR Brno a z Národního muzea v Praze odlitek lebky Cromagnonce. Pro expozici *Vino napříč stoletími* byly zapůjčeny z Národního muzea dva kusy zkamenělých listů révy vinné.

Výpůjčky exponátů pro výstavy

Pro dlouhodobou výstavu *Piaristické školy v Mikulově a jejich vědecké přístroje* si muzeum vypůjčilo z Biskupství brněnského relikviář sv. Josefa Kalasanského, jeho portrét a dva liturgické texty.

Na horním nádvoří mikulovského zámku je umístěna plastika *Podobenství s lebkou*, již muzeu zapůjčil její autor ak. sochař Jaroslav Róna.

INTERPRETACE

Muzejní programy

• Májový víkend v muzeu a muzejní noc na zámku

23.–25. května 2014

V pořadí již desátou muzejní noc uspořádalo Regionální muzeum v Mikulově v pátek 23. května a na ni navázal už tradičně Májový víkend, který probíhal současně se Slavnostmi města Mikulova. Oběma těmito akcemi tak otevírá Mikulov svou hlavní kulturní sezonu.

Muzejní noc nabízí návštěvníkům kromě volného vstupu do všech expozic a výstav také bohatý doprovodný program. Na ten se těší hlavně děti, které jubilejní muzejní noc rozhodně nezklamala. Do starověkého Říma a jeho proslulé arény je zavedli gladiátoři z Divadla historie v pohybu EXULIS, již sváděli tvrdé boje na horním nádvoří. V pohybu byli také malí účastníci tanečního workshopu, probíhajícího v Gajdošově sále, kde se učili irské tance. Nejmenší návštěvníky potěšila projížďka na poníkovi. Na východní terase měli opět své stanoviště draví ptáci a ukázka jejich výcviku je vždy velkým zážitkem nejen pro děti. Tento program zajistila brněnská umělecká a produkční agentura Bene.

Odborní pracovníci muzea zprostředkovali svým návštěvníkům návrat do ne příliš vzdálené minulosti regionu prostřednictvím dokumentárních filmů režiséra Petra Kudely, které nedávno získali do svých sbírek. Vhledem do vzdálenější historie byla výstava chladných i palných zbraní v Nástupním sále. Novinkou programu muzejní noci byla ukázka práce muzejního restaurátora, čistícího před zraky návštěvníků historické zámecké svícny. Zadost bylo učiněno i tomu, že jméno mikulovského muzea je spojeno s moravským vinohradnictvím a vinařstvím, což přímo vybízí k ochutnávce dobrého vína – a kde jinde než v zámeckém sklepě u obřího sudu. Zde po celý večer probíhaly ochutnávky vín a na závěr muzejní noci si tu také všichni připili na dobrou muzejní noc.

Pohoštění návštěvníkům muzejní noci zajistili mikulovští podnikatelé a o hudební produkci se postarala kapela *Juniorband* z Pohořelic, jejíž rytmická muzika zněla příjemnou májovou nocí ještě dlouho po společném závěrečném přípitku. Nechtělo se odcházet...

Sobotní odpoledne patřilo *Lichtenštejnským slavnostem*, organizovaným ve spolupráci s obecně prospěšnou společností *Po stopách Lichtenštejnů*. Program, připomínající historii rodu, jemuž v letech 1249–1560 mikulovské panství přináleželo, probíhal na horním zámeckém nádvoří a v prostorách britové věže se konala vernisáž výstavy *Lichtenštejnové na Mikulovsku ve 13.–16. století*. V neděli odpoledne proběhla v mikulovské synagoze vernisáž výstavy kolážní Pavla Holeyky s názvem *Hebrejská abeceda*, spojená s koncertem komorního vokálního souboru *ReBelcantissimo*.

Bílá paní odchází ze zámeckého sklepa, je čas na noční přípítek... (foto Milan Karásek)

Program Májového víkendu nezapomíná ani na archeologickou expozici v Dolních Věstonicích a Památník bratří Mrštíků v Divákách. Vstupné do obou expozic je v tyto dny zdarma a je zde pamatováno především na dětské návštěvníky. Ti se v Divákách vždy o muzejním svátku těší na nedělní divadelní představení a tak tomu bylo i letos – 25. května v sále obecního úřadu vystoupilo olomoucké divadlo *Tramtárie*

Ještě zazní dudy a muzejní noc 2014 končí. Pánové kolegové-muzejníci - to je opravdu konec... (foto Milan Karásek)

s představením *O Héraklovi*. V dolnověstonické expozici se den předtím děti ocitly v pravěké dílně a na kusu improvizované skály malovaly pravěká zvířata jak kdysi zdejšní lovcí mamutů.

Májový víkend, jenž proběhl ve znamení příjemného počasí, spokojenosti příchozích a dobrého pocitu muzejních pracovníků, navštívilo na zámku a dalších pracovištích

zhruba 1 500 přátel muzea. To je dobrá zpráva, neboť je zřejmé, že je o práci této kulturní instituce ze strany veřejnosti stálý a velký zájem.

• Muzeum a škola pod zámeckou střechou

Od roku 2008 realizuje muzeum projekt *Muzeum a škola pod zámeckou střechou*, jehož cílem je netradiční formou přiblížit kulturu a historii regionu žákům základních škol z Mikulova a blízkého okolí.

V roce 2014 se uskutečnilo šest programů tohoto projektu. První s názvem **Tajemství římské mince** probíhá na mikulovském zámku v expozici *Římané a Germáni v kraji pod Pálavou*. V průběhu dvou hodin se děti seznámí s životem v době římské v našich končinách, a to prostřednictvím výkladu lektorky a informací z multimediálních tabulí a filmu z expoziční projekce. S pomocí pracovních sešitů pak vypracovávají různé úkoly – luští nápisy, určují historické mince apod. V další části programu poznají výzbroj a výstroj římského vojáka z legií Marca Aurelia a jeho výcvik, do něhož se mohou aktivně zapojit. V roce 2014 probíhal tento program ve dnech 10.–25. června a 18.–19. listopadu a postupně se ho zúčastnilo 264 dětí ze šestých tříd základních škol (Mikulov, Brno, Znojmo, Strážnice, Poštorná) a z prvních ročníků víceletých gymnázií (Mikulov, Brno, Znojmo).

Druhý program nese název **Tajemství Věstonické venuše** a probíhá v expozici *Věk lovců a mamutů* v Dolních Věstonicích. Žáci zde spolu s lektorkou hledají odpovědi na otázky, jak lovili, čím se zdobili a kde bydleli lovci mamutů. O Věstonické venuši se dovědí, kdo a kde ji našel a proč je tak slavná. Součástí dvouhodinového programu je i vlastní výroba hliněné sošky. Muzeum zajišťuje výpal figurek a předává je pak jejich tvůrcům. V roce 2014 probíhal tento program ve dnech 7.–30. října a postupně se ho zúčastnilo 183 dětí ze šestých tříd základních škol (Mikulov, Hustopeče, Lednice, Poštorná, Poysdorf) a z prvních ročníků víceletých gymnázií (Mikulov, Brno, Znojmo).

Již druhým rokem nabízelo Regionální muzeum místním školám programy zaměřené na historii židovského etnika, realizované Oddělením pro vzdělávání a kulturu Židovského muzea v Praze a poskytované jeho brněnskou pobočkou. Určeny byly pro žáky 6.–9. tříd základních škol a pro střední školy a v průběhu prvního říjnového týdne se jich zúčastnilo 69 žáků ze základních škol z Mikulova, Drnholce a Lednice. Programy jsou postavené na samostatné práci účastníků a využívají i jejich dramatických či výtvarných schopností. První z nich je **Hanin kufřík** – interaktivní program zaměřený na holocaust a antisemitismus. Je inspirován knížkou Karen Levinové *Hanin kufřík*, vyprávějící o moravské židovské dívce Haně Bradyové, která byla zavražděna v Osvětimi. Žáci a studenti se na základě vlastního pátrání v dokumentech seznamují s osudy konkrétních rodin z Protektorátu Čechy a Morava za druhé světové války. Další z programů nese název **Badatel** a věnuje se židovským tradicím a zvykům v tématech popisujících běh života, židovskou domácnost, Šabat, židovskou svatbu a Pesach. Program **Hebrejská abeceda** představuje základní pravidla psaní a čtení a žáci a studenti se v něm dovědí o původu Tóry a celé Bible i o jejím významu. Nový, poslední z programů, je určen nejmenším školákům – dětem z 1. stupně základních škol. Nese název **Vítejte na zámku** a sleduje dvě roviny. V jedné se snaží podchytit zájem dětí o muzeum, a vychovávat tak příští návštěvníky institucí tohoto zaměření, ve druhé rovině podporuje hravou formou rozvoj dětské představivosti i zručnost – orientace v prostoru, sestavování obrázků, měření předmětů, vytváření vlastních pečeti atd. Odehrává se v atraktivním prostředí zámeckého sklepa a britové věže. Programu se zúčastnilo 49 žáků třetího ročníku základní školy (Mikulov).

• Noční prohlídky zámku

V prázdninových měsících organizuje Regionální muzeum v Mikulově kostýmované noční prohlídky, o něž je tradičně velký zájem. V tomto roce se expozicemi ve večerních hodinách procházelo celkem 38krát – čtyři prohlídky každou červencovou a srpnovou středou. Jejich součástí bylo vždy také krátké šermířské představení na horním nádvoří, produkováné brněnskou uměleckou agenturou Bene, a degustace moravských vín u obřího sudu

v zámeckém sklepe. Kostýmy pro průvodce již čtvrtým rokem muzeu zdarma zapůjčilo Národní divadlo Brno. Z první letošní noční prohlídky byla 2. července na ČT1 a ČT24 odvysílána reportáž v pořadu *Události v kultuře*.

• Spoluúčast na festivalu Dny židovské kultury

26.–29. září 2014

Pořadatelé: Spolek přátel židovské kultury v Mikulově, Galerie Efram a město Mikulov Dějiny židovského obyvatelstva v Mikulově, jejich osudy i rozmanitost kultury a gastronomie si připomenul již sedmý ročník festivalu *Dny židovské kultury*. Probíhal na různých místech města a bohatý kulturní program střídala ochutnávka židovských specialit a prohlídky židovských památek. Regionální muzeum přispělo do programu festivalu komentovanými prohlídkami nově otevřené synagogy, které se konaly v průběhu všech dní festivalu, a nedělním koncertem pražské hudební skupiny *Tatelošn*, uspořádaným v hlavní síni synagogy.

• Spoluúčast na programu Lichtenštejnských slavností

29. března., 24. května., 5. července 2014

Hlavním organizátorem akce byla *Centrála cestovního ruchu – Jižní Morava, z. s. p. o., program slavností a výstavu, která akci doprovázela, organizovalo sdružení Po stopách Lichtenštejnů na jižní Moravě a Dolním Rakousku spolu s Regionálním muzeem v Mikulově. Lichtenštejnské slavnosti a výstava Lichtenštejnové na Mikulovsku ve 13.–16. století* byly součástí projektu *Po stopách Lichtenštejnů na jižní Moravě a Dolním Rakousku*, financovaného z Operačního programu Evropská územní spolupráce Rakousko–Česká republika 2007–2013. Cílem projektu je marketingově využít téma historie rodu Liechtensteinů na území Jihomoravského kraje a v Dolním Rakousku, a podpořit tak cestovní ruch v příhraničním regionu. Akce, konaná vždy v průběhu odpoledních a večerních hodin, proběhla v zámeckém areálu celkem třikrát a byla divadelně pojatým nahlédnutím do historie města Mikulova, které bylo od roku 1249 ve správě rodu Liechtensteinů. Program byl zahájen na náměstí a odtud po symbolickém předání mikulovského panství do rukou Liechtensteinů vyšel historický průvod zámeckým parkem na horní zámecké nádvoří. Zde zněla středověká hudba, v krátkých obrazech se střídaly výjevy z liechtensteinské historie města, vystoupil fakír a krásné tanečnice a ožila bílá paní – Perchta z Rožmberka, manželka Jana V. z Liechtensteina. Jí byla věnována i závěrečná filmová projekce v Nástupním sále.

KULTURNĚ-VÝCHOVNÁ ČINNOST

Zaměřená na region

- **Přednášky a odborné služby pro veřejnost**
- Přednášky spojené s prohlídkou výstavy *Z pokladů mikulovských farností* – pro účastníky odborných sympozií konaných na zámku i pro veřejnost
- Přednášky spojené s prohlídkou zámecké knihovny a výstavy *Piaristické školy v Mikulově a jejich vědecké přístroje* – pro klienty cestovních a informačních kanceláří i pro veřejnost
- Komentované prohlídky expozice *Galerie Dietrichsteinů* – pro účastníky odborných sympozií v Mikulově a dále pro klienty cestovních a informačních kanceláří
- Prohlídky botanické zahrady v zámeckém parku s výkladem věnovaným rostlinstvu zdejšího regionu – pro veřejnost
- Prohlídky židovského města a hřbitova s odborným výkladem – pro klienty cestovních a informačních kanceláří, pro studenty vysokých škol a pro veřejnost
- Promítání dokumentárních filmů věnovaných Mikulovu od režiséra Petra Kudely (sedmdesátá až devadesátá léta 20. století) – pro veřejnost

O muzejním víkendů děti v dolnověstonické expozici malovaly pravěká zvířata a jejich lovce – jeskyně sice k dispozici nebyla, to však malým dávným umělcům neubralo nic ze zaujetí (foto Jana Frantelová)

- Dvě přednášky *Hebrejská abeceda aneb Co skrývají nápisy v mikulovské synagoze*, pořádané v synagoze a věnované především obnoveným nápisům v kartuších, které se v rámci rekonstrukce navrátily pod klenby této památky – pro veřejnost (lektorka Mgr. Táňa Klementová, Židovská obec Brno)
- **Přednášky a odborné služby pro školy**
- Přednáška na Masarykově univerzitě v Brně: *Přírodně-krajinný a krajinářský rámec raně novověké kulturní krajiny Mikulovska 16.–18. století na hranici jižní Moravy a dolnorakouského Weinviertlu*
- Přednáška věnovaná přírodě a krajině zdejšího regionu – pro studenty mikulovského gymnázia
- Přednáška věnovaná přírodní rezervaci Svatý kopeček – pro Ekologický klub při ZŠ na Valtické ulici v Mikulově
- Botanická exkurze na Svatý kopeček – pro Ekologický klub při ZŠ na Valtické ulici v Mikulově
- Botanická exkurze věnovaná poznávání rostlin na lokalitách na Mikulovsku (botanická a růžová zahrada u zámku v Mikulově, Skalky u Sedlece, Liščí kopec) – pro studenty gymnázia v Konicích
- Celodenní botanická exkurze přírodou a krajinou Falkensteinska – pro studenty gymnázia v Konicích
- **Služby badatelům**
- Oddělení historie poskytlo informace či vypracovalo zprávu celkem 25 badatelům, převážně historikům muzeí v ČR, studentům vysokých škol a též čtyřem zahraničním badatelům.

- Pracoviště nové historie navštívili tři badatelé, kterým bylo ke zkoumání poskytnuto 273 sbírkových předmětů.
- Z podsbírký textilu bylo k výzkumu poskytnuto 12 sbírkových předmětů.
- Prezenční studium archeologických sbírek provedli vědečtí pracovníci z Moravského zemského muzea, Antropologického ústavu Přírodovědecké fakulty MU a studenti Ústavu archeologie a muzeologie Filozofické fakulty MU a Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci – celkem šest badatelů.
- Pracoviště botaniky navštívili tři badatelé.

• Spolupráce s regionálními organizacemi a institucemi

- Spolupráce muzea s Muzejním spolkem v Mikulově na přípravě společných projektů
- Spolupráce se Spolkem přátel židovské kultury v Mikulově
  - účast na *Dnech židovské kultury*
  - komentované prohlídky židovské čtvrti
  - spoluúčast na přípravě obnovy památníku židovským vojákům padlým v první světové válce, umístěného na židovském hřbitově v Mikulově
- Spolupráce s Turistickým informačním centrem Mikulov
  - organizování prohlídek zámeckého sklepa mimo otvírací dobu muzea
  - spoluúčast muzea na akcích organizovaných TIC: *Předjarní den v Mikulově, Mikulovem se svařeným vínem, Mikulov – tak trochu jiná zima, Svatomartinský Mikulov*
- Spolupráce s občanským sdružením 7 dní a MŠ Habánská Mikulov v rámci akce *Celé Česko čte dětem*, určené pro předškolní děti: program *Zámecké čtení*
- Spolupráce s občanským sdružením Moravín, svazem moravských vinařů – spoluúčast při organizování vinařských akcí: oblastní výstavy vín, svěcení vína
- Spolupráce s občanským sdružením Národy Podýjí na festivalu *Národy Podýjí*

Děti z mikulovské ZŠ Hraníčáři před archeologickou expozicí v Dolních Věstonicích po skončení programu *Tajemství Věstonické venuše* (foto Jana Frantelová)

V expozici Římané a Germáni v kraji pod Pálavou probíhá další z výukových muzejních programů – *Tajemství římské mince* (foto Jana Frantelová)

- **Spolupráce s mimoregionálními organizacemi a institucemi**
- Spolupráce s Centrálou cestovního ruchu – Jižní Morava: volné prohlídky zámku v rámci pořádaných fam tripů (novináři a VIP)
- Spolupráce s Nadací Partnerství: volné prohlídky zámku v rámci programu *Letní putování po vinařských stezkách Mikulovska* (300 účastníků akce)
- Spolupráce s agenturou Czech Tourism: podíl na přípravě nového produktu v cestovním ruchu *Města s příběhem* (vytvoření jednotného kompaktního produktu na podporu městské turistiky v ČR). Město Mikulov je jedním z 12 vybraných měst, které bude agentura propagovat v zahraničí.

- **Koncerty a jiné kulturní akce, při nichž bylo muzeum pořadatelem či spoluorganizátorem**
- XIV. jazzový večer na počest Karla Krautgartnera (Sdružení přátel Karla Krautgartnera, město Mikulov, Český rozhlas Brno)
- Koncert XIX. ročníku festivalu Concentus Moraviae (Mezinárodní centrum slovanské hudby Brno, o. p. s.)
- Benefiční koncert pro Terezku Vajbarovou – pomoc pro holčičku s dětskou mozkovou obrnou
- Dvanáct koncertů v rámci XXVIII. ročníku Mezinárodního kytarového festivalu (Mezinárodní kytarový festival Mikulov, o. s.)
- Výroční koncert Národopisného spolku Pálava
- Koncert v rámci XVI. ročníku festivalu Kampanila 2014 (Umělecké sdružení Virtuosi di Mikulov)
- Pět koncertů v rámci Pálavského vinobraní (Mikulovská rozvojová, s. r. o.)
- Adventní koncert Národopisného spolku Pálava
- Vánoční koncert Uměleckého sdružení Virtuosi di Mikulov
- Vánoční koncert Základní umělecké školy Mikulov a Gymnázia Mikulov

Akce nadregionálního významu

- **Mezinárodní klavírní soutěž pro mládež „Klávesa 2014“**
Hlavní pořadatel Základní umělecká škola Mikulov ve spolupráci s Katedrou hudební výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze
 9.–11. května 2014
 IV. ročník mezinárodní klavírní soutěže, již podruhé pořádaný na mikulovském zámku

- **Festival art designu Křehký Mikulov**
Projekt galerie Křehký
 30. května – 1. června 2014
 IV. ročník festivalu – setkání českých i zahraničních galeristů, sběratelů a obchodníků se současným uměleckým designem. Projekt představil sérii výstav českých i zahraničních umělců včetně instalace respektovaných ateliérů – Analogia Project, Margot Charbonnier, Hidden Factory – a novinek Křehký.

- **Koncert hudebního festivalu Concentus Moraviae 2014**
Hlavní pořadatel Mezinárodní centrum slovanské hudby Brno
 23. června 2014
 V rámci 19. ročníku mezinárodního hudebního festivalu se na zámku v Mikulově uskutečnilo vystoupení španělských tanečniců flamenga

- **Mezinárodní kytarový festival**
Hlavní pořadatel Kytarový festival, o. s.
 29. června – 5. července 2014

XXVIII. ročník festivalu pořádal tradičně mistrovské třídy, kurzy, semináře i výstavy a v rámci dvanácti koncertů představil jak světové špičky kytarové hry, tak i frekventanty kurzů

• **Mikulovské výtvarné sympozium – dílna 14**

Hlavní pořadatel město Mikulov

12. července – 9. srpna 2014

Kurátorem XXI. ročníku mikulovského výtvarného sympozia, zaměřeného v tomto roce na malbu, byl Stanislav Diviš. Přizval autory, kteří se malbou ve své tvorbě kontinuálně zabývají – Václav Bláha, Petr Veselý, Oldřich Tichý, Jan Pištěk a Aldín Popaja.

• **Projekt Porta Culturae – Dny otevřených ateliérů na jižní Moravě**

Účast na projektu přeshraniční spolupráce

27.–28. září 2014

IV. ročník projektu – 68 výtvarníků a výtvarných seskupení ze všech okresů Jihomoravského kraje otevřelo své ateliéry veřejnosti; Regionální muzeum v Mikulově nabídlo jako doprovodný program této akce výstavu fotografií k 25. výročí pádu železné opony *Bezdrátově – Drathlos*.

• **Závěrečná konference k projektu Brána ke svobodě (Tor für Freiheit)**

Hlavní pořadatel občanské sdružení Paměť

21. listopadu 2014

Konference byla spojena s odhalením památníku obětem železné opony, vybudovaným u staré celnice na Stezce svobody, připomínajícím třiapadesát lidí, kteří zahynuli na hranicích Jihomoravského kraje a Dolního Rakouska při překonávání státní hranice.

VĚDECKOVÝZKUMNÁ ČINNOST

Publikační činnost

• **Monografie**

Vydáno v Mikulově

Mikulovská nakladatelství, tiskárny a fotoateliéry do roku 1945

MASSOWOVÁ, Dana – BRICHTOVÁ, Dobromila – VRBKOVÁ, Stanislava: Vydáno v Mikulově. Mikulovská nakladatelství, tiskárny a fotoateliéry do roku 1945, Mikulov 2014.

Publikace představuje město Mikulov od konce 19. století do konce druhé světové války, jak jej zachytily fotoaparáty někdejších místních fotografů a jak se zachoval v tvorbě mikulovských nakladatelů a knihkupců. Regionální muzeum zde využilo především fotografie, pohlednice a skleněné negativy, které tvoří jádro muzejní sbírky historických fotografií. Tento nesmírně zajímavý konvolut pochází z ateliérů mikulovských fotografů a z archivů nakladatelů, jenž byl do muzea získán v roce 1947 jako zůstavší majetek odsunutých německých občanů.

Kniha se v první části věnuje právě dosud jen málo známé historii těchto ateliérů a nakladatelství. Ty zde měly tradici již hluboko v 19. století a patřily k vůbec prvním na celé Moravě. Úroveň svého díla se některé fotoateliéry i nakladatelství řadily ke špičce v oboru. Osudy jednotlivých nakladatelů a fotografů jsou zde zpracovány v životopisných medailoncích. V druhé části se v jednotlivých kapitolách – představujících na fotografiích postupně město, zámek, náměstí, židovské město i okolní obce – kniha věnuje historii kraje a města právě v kontextu s cenným a mnohdy dosud nepublikovaným obrazovým materiálem.

Publikace není jen prezentací dobových fotografií a pohlednic, byť zajímavých jak pro místní obyvatele, tak díky jejich vysoké umělecké úrovni a zachycené atmosféře i pro

Přichází majitel panství svobodný pán z Dietrichsteina – poklekněte. Noční kostýmované prohlídky mají vždy úspěch (foto Jana Frantelová)

široké publikum, nýbrž nabízí také pohled do života města, na jehož veřejném a kulturním dění se mnozí z majitelů nakladatelství a fotoateliérů významně podíleli. Jejich práce nám tak v obrazech zachovala tehdejší město Nikolsburg s jeho krásami a mnohdy již neexistujícími místy a jejich životní příběhy doplnily další vhledy do historie města.

Kniha je dvojjazyčná – česko-německá, v plnobarevném tisku, v pevné vazbě, 168 stran, formát 245 × 215 mm.

• Sborníky

RegioM 2013

RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 2013 (ed. Stanislava Vrbková), Mikulov 2014.

• Články

Ve sborníku RegioM:

MACHÁČEK, Petr: Potápka roháč na Lednických rybnících, RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 2013, s. 4–9.

TRAMPOTA, František: Archeologický výzkum Horní synagogy v Mikulově, RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 2013, s. 26–38.

MASSOWOVÁ, Dana: Historie knihtisku v Mikulově, RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 2013, s. 58–68.

BOHATÝ, Martin – BRICHTOVÁ, Dobromila: Historická mineralogická a paleontologická sbírka Marie Kristýny kněžny Dietrichsteinové v Regionálním muzeu v Mikulově, RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 2013, s. 69–108.

RIGASOVÁ, Milada: Obnova zahradních teras barokní zahrady u zámku v Mikulově, RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 2013, s. 114–128.

Prázdninový podvečer na východní terase, pohled na město a průvodkyně z dietrichsteinských příběhů
(foto Jana Frantelová)

Noční prohlídka s vyprávěním a vínem u obřího sudu. Tady se nevyplácí být řidičem
(foto Jana Frantelová)

- SEKEREŠ, Jiří: Konzervační dílny Regionálního muzea v Mikulově v roce 2013, RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 2013, s. 130–131.
- VRBKOVÁ, Stanislava: Rok 2012 v Regionálním muzeu v Mikulově, RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 2013, s. 132–161.
- VRBKOVÁ, Stanislava: Rok 2013 v Regionálním muzeu v Mikulově, RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 2013, s. 171–197.
- VRBKOVÁ, Stanislava: 100 let muzejnictví v Mikulově, RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 2013, s. 198–201.
- KOUDELA, Miroslav: RegioM – Bibliografie 1992–2012, RegioM. Sborník Regionálního muzea v Mikulově, roč. 2013, s. 204–228.

V materiálech jiných organizací:

- HERALT, Přemysl – MACHÁČEK, Petr: PO Lednické rybníky, Ptačí svět, roč. 21 (2014), č. 4, s. 4.
- KOCMAN, Pavel – KUBÍN, Petr – TRAMPOTA, František: Neue archäologische Forschungen und Funde in Nikolsburg (Mikulov) und Umgebung mit Bezug zur jüdischen Besiedlung, Judaica Bohemiae, roč. 49, č. 1, s. 89–105.
- MACHÁČEK, Petr: Příroda Tvrdonic, in: Tvrdonice. Ej, zatočte sa kolem (ed. Zdeněk Tesařík – Zdena Šlichtová – Emil Kordiovský), Břeclav 2014, s. 112–117.
- POJER, František a kol.: Výsledky 7. mezinárodního sčítání čápa bílého v České republice v roce 2014, Sylvia, roč. 51 (2015, v tisku). *Jedním ze spoluautorů článku zoolog Regionálního muzea v Mikulově Petr Macháček.*
- SOSNA, Daniel – KOLÁŘ, Jan – KVĚTINA, Petr – TRAMPOTA, František: Prehistoric Archaeology in Central Europe. Beyond diversity, Anthropologie, roč. 51 (2013), č. 2, s. 123–130.
- RIGASOVÁ, Milada: Charakter přírody a zemědělské krajiny jako nezaměnitelný rámeček barokní krajiny Mikulovska, in: Krajina jako dílo. Člověk a raně novověká kulturní krajina (ed. Barbora Ponešová – Jan Foretník), Brno 2015 (v tisku).
- TRAMPOTA, František: Tvrdonice (okr. Břeclav), Přehled výzkumů, roč. 54 (2013), č. 1, s. 130.
- TRAMPOTA, František: Tvrdonice (okr. Břeclav), Přehled výzkumů, roč. 54 (2013), č. 1, s. 192–193.
- TRAMPOTA, František: Tvrdonice (okr. Břeclav), Přehled výzkumů, roč. 54 (2013), č. 1, s. 203–204.

Spoluúčast Regionálního muzea na realizaci jiných vydavatelských projektů:

- BRICHTOVÁ, Dobromila: Pod tvými ochrannými křídly. Od loretánského kostela k hrobce Dietrichsteinů v Mikulově, Mikulov 2014.

Odborné konference a semináře

Konference projektu Identifikace a interpretace vzniků, podoby a proměny barokní kulturní krajiny jihomoravského pohraničí

23. dubna 2014

Projekt je financován z programu NAKI – program aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity, je výzkumným programem Ministerstva kultury, v rámci něhož jsou podporovány projekty aplikovaného výzkumu a vývoje z oblastí národní a kulturní identity.

Nositelem projektu je Národní památkový ústav ÚOP v Brně, FA VUT v Brně a ESF MU. Konference na mikulovském zámku se věnovala identifikaci a interpretaci vzniků, podoby a proměny kulturní krajiny zrozené v období baroka, která výrazně přetvořila význam a vzhled krajinného rámce novověké společnosti. V rámci projektu byly vybrány ke zkoumání dvě lokality, představující z mnoha důvodů jedinečné „laboratorní“ vzorky: pohraniční území Mikulovska a východního Znojemska.

Slavnostní otevření synagogy po její rekonstrukci (foto Milan Karásek)

XXXII. Mikulovské sympozium – Voda v dějinách Moravy

22.–23. října 2014

Organizátoři symposia: Moravský zemský archiv, Muzejní a vlastivědná společnost, Regionální muzeum v Mikulově, Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka
Symposium bylo zaměřeno na člověka a vodu v dějinách, na podchyzení úlohy vody v minulosti Moravy ze všech možných hledisek – voda jako nezbytná potřeba, zásobování vodou, povodně, využití vody v technice apod.

Mezinárodní vinohradnicko-vinařská konference VINOENVI 2014

6.–7. listopadu 2014

Organizátoři konference: Spolková organizace Ekovín, Vinařský fond ČR, Regionální muzeum v Mikulově

Díla mikulovských výtvarných sympozií vznikají v inspirativním prostředí mikulovského zámku. V jednom z dílenských ateliérů tvořil letos malíř a grafik Václav Bláha (uprostřed) (foto Jana Frantelová)

Díla Oldřicha Tichého figurují ve sbírkách našich i zahraničních galerií. V roce 2014 obohatila také sbírku současného umění města Mikulova (foto Jana Frantelová)

Osmý ročník vinohradnicko-vinařské konference, zaměřené na ekologické vinohradnictví a produkci vín, se zabýval aktuálními problémy a perspektivami v integrované a ekologické produkci.

VÝZKUMNÁ ČINNOST

Archeologie

Díky stavebním aktivitám v regionu probíhaly průběžně záchranné archeologické výzkumy, k nimž byla vyřizována příslušná korespondence s vyjádřením ke stavebním a plánovacím akcím prováděným soukromými osobami, jednotlivými obcemi a firmami.

S pozitivním výsledkem byly provedeny záchranné archeologické výzkumy v lokalitách:

- Podivín – Rybáře: záchranný archeologický výzkum proběhl 29. 10. – 1. 12. 2014; nález osídlení z období neolitu (lineární keramika), laténu a raného středověku, objeveny zde byly čtyři lidské pohřby.
- Mikulov – Vídeňská ul., č. p. 3.: výzkum proběhl v červenci 2014; při budování základů stavby rodinného domu byly dokumentovány středověké a novověké vrstvy.
- Mikulov – kaple sv. Šebestiána na Svatém kopečku: výzkum proběhl v srpnu 2014; byla provedena sondáž v kapli za účelem zjištění jejího stáří.
- Mikulov – rekonstrukce zámecké zahrady: v průběhu rekonstrukčních prací v roce 2014 byla prováděna dokumentace odhaleného staršího zdiva.

S negativním zjištěním byly provedeny archeologické dohledy na lokalitách Drnholec – U sýpky, Lednice – infrastruktura lázeňské kolonády, Mikulov – Porz-Insel, Poštorná – Za Syntézií, Lednice, ul. Komenského – vodovod.

Nedestruktivní povrchovou prospekci byly objeveny nebo ověřeny lokality:

- Novosedly – Im Bockran: ohrazené sídliště z mladší doby bronzové nebo laténu
- Novosedly – bezejmenná poloha: sídliště, doba bronzová
- Klentnice – Za hřbitovem: sídliště, mladší doba bronzová
- Klentnice – U lomu: sídliště, mladší doba bronzová
- Vlasatice – Za hřbitovem: sídliště, starší doba bronzová
- Milovice – Spitzhübel: sídliště, neolit, mladší doba bronzová, doba římská, středověk
- Mikulov – Špičák (Milovický les): prospekce pomocí detektoru kovů, nalezeny artefakty ze středověku a novověku
- Drnholec – Brodské louky: sídliště, doba bronzová, doba římská

Instalujeme – jedno z děl 21. ročníku MVS „Dílno“ 2014, jeho autorem je bosenský malíř Aldin Popaja. Díla z tohoto ročníku byla ohodnocena celkem na 1 475 000 Kč (foto Jana Frantelová)

Vernisáž 21. ročníku MVS „Dílno“ 2014 – Divnej ročník. Jeho účastníky byli Stanislav Diviš v roli kurátora, Václav Bláha, Petr Veselý, Oldřich Tichý, Jan Pištěk, Aldin Popaja, Viktorie Prokopová a v pozici teoretika ročníku Ondřej Čech

Historie

Rešeršemi z archiválií Moravského zemského archivu v Brně pokračoval výzkumný úkol – Studium písemnosti z fondů G 140 (Rodinný archiv Dietrichsteinů) a F 18 (Registratura Ditrichštejnů v Mikulově). Podařilo se získat nové informace k dějinám kláštera kapucínů, loretánským poutím v období baroka, stavebním a sběratelským aktivitám Dietrichsteinů. Ty byly pak využity při přípravě výstavy o mikulovské loretě a při práci na scénáři o sběratelství barokních Dietrichsteinů.

Ve spolupráci s Národním muzeem v Praze (Oddělení zámeckých knihoven) a Národním památkovým ústavem v Českých Budějovicích pokračovaly práce na elektronické katalogizaci a digitalizaci části sbírkového fondu mikulovské zámecké knihovny (tisky 16. století). V průběhu roku bylo z celkového počtu 617 inventárních čísel – knih pocházejících ze 16. století – katalogizováno 334 inventárních čísel. Na konci roku 2014 tak bylo z katalogizováno dohromady již 534 inventárních čísel, tj. 86,5 % z celkového počtu tisků. Zároveň bylo v průběhu roku 500 inventárních čísel zdigitalizováno. Jedná se o součást projektu NAKI Ministerstva kultury (Program aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity) – *Tisky 16. století v zámeckých knihovnách ČR*, jehož řešiteli jsou Národní památkový ústav, Národní muzeum a Národní knihovna. Jeho výsledkem bude katalogizace těchto tisků z vybraných knihoven v elektronickém knihovnickém systému TRITIUS.

V průběhu prací na elektronické katalogizaci a digitalizaci bylo v zámecké knihovně objeveno 30 dosud neznámých knih, které byly součástí rodové knihovny Hoffmanů z Grünpichlu. Celkový počet známých hoffmanských knih v mikulovské knihovně se tak rozrostl na 134 inventárních čísel.

Ve spolupráci se studentkou Vyšší odborné školy knihovnických, informačních a sociálních služeb v Brně byly v rámci její absolventské práce zpracovány soupisy knih bývalých knihoven Marschala z Ebnetu, Vincence Weintridta, Kassiana Halašky a knihovny rodu Pruskovských z Pruskova, které se v minulosti staly součástí mikulovské zámecké knihovny šlechtického rodu Dietrichsteinů. V téměř dvanáctitisícovém souboru této dietrichsteinské knihovny se podařilo objevit 17 inventárních čísel z knihovny Marschala z Ebnetu, 90 inventárních čísel z rodové knihovny Pruskovských z Pruskova, 126 inventárních čísel z knihovny Kassiana Halašky a 686 inventárních čísel z knihovny Vincence Weintridta.

V roce 2014 pokračoval a byl ukončen výzkum historie mikulovských nakladatelů a knihkupců (Jakob Bader, Bruno Thiel, Julius Nafe, Alois Bartosch, Franz Josef Beierl a rodina Thiéry), tiskařů (Johann Bezdieka, Apollinaris Rosenau, Anton Partes a Franz Ehrenberger) a fotografů (Edmund Voiland, Franz Elstner, Karel a Franz Obsiegerovi, Franz Krischke a Arthur Peterle). Výsledky bádání byly představeny v publikaci *Vydáno v Mikulově*, která v roce 2015 doprovodí výstavu téhož názvu.

Byla provedena rešerše pramenů a soupis sbírkových předmětů k připravované výstavě o prusko-rakouské válce 1866, která se plánuje realizovat v Regionálním muzeu v rámci 150letého výročí konfliktu (2016). Institucemi v centru zájmu kurátora výstavy byly Moravský zemský archiv Brno, Státní okresní archiv Břeclav se sídlem v Mikulově a Regionální muzeum v Mikulově.

Autorům scénáře nové expozice v synagoze byly poskytovány odborné konzultace, Regionální muzeum se podílelo i na vlastní instalaci výstavy.

Pokračoval dlouhodobý výzkum krajiny Mikulovska-Falkensteinska a jejího vývoje v raném novověku a archivní výzkum historie zámecké zahrady, který byl jedním z podkladů řešení projektu obnovy zahradních teras barokové zahrady, jehož realizace byla zahájena v roce 2014.

Přírodovědný výzkum

V zoologickém oddělení pokračoval dlouhodobý průzkum věnující se ptactvu Lednických rybníků a Novomlýnských nádrží – sčítání ptáků na Lednických rybnících proběhlo

34krát, na Novomlýnských nádržích desetkrát. Všechna sčítání byla zpracována v tabulkách. V časopise České společnosti ornitologické *Ptačí svět* byl publikován příspěvek o Ptačí oblasti Lednické rybníky.

Pokračoval též dlouhodobý monitoring všech hnízd čápů bílých na okrese Břeclav. V průběhu roku bylo kontrolováno 47 hnízd, z nichž bylo 42 obsazeno a z 31 bylo vyvedeno 80 mláďat. V roce 2014 probíhal celostátní monitoring hnízd čápů a zoolog muzea byl spoluautorem materiálu vyhodnocujícího výsledky tohoto projektu.

Botanické oddělení pokračovalo ve floristickém výzkumu regionů Mikulovska – lokalit Liščí kopec, Rajsna, Langewart a Novosedly – a v dlouhodobém výzkumu květeny Hustopečska.

KNIHOVNÍ FOND

Odborná muzejní knihovna je zaměřena vedle vzdělávací literatury na literaturu regionální, vinařskou a judaika. Knihovní fond je pravidelně doplňován se zvláštním zřetelem na získávání titulů s touto tematikou a dále dle potřeb odborných pracovišť muzea.

Součástí fondu jsou konzervační výtisky, které jsou ukládány ve zvláštním depozitáři. Badatelům je prostřednictvím systému KRAMERIUS též zprostředkován přístup k digitálně zpracovanému historickému periodiku týdeníku *Nikolsburger Wochenschrift*.

V roce 2014 knihovnu doplnilo 186 knihovních jednotek. Všechny přírůstky byly řádně zapsány do přírůstkového seznamu, zpracovány do katalogů a uloženy. Koncem roku 2014 obsahoval knihovní fond 20 599 knihovních jednotek. Zabezpečení výpůjček, prezenčně i formou meziknihovní výpůjční služby, probíhalo plynule dle potřeb uživatelů. V muzejní odborné knihovně je registrováno celkem 53 uživatelů – z řad zaměstnanců 27, z veřejnosti 26 čtenářů. Počet registrovaných výpůjček činil k 31. prosinci 2014 celkem 2 151 titulů, z toho absenčních 1 920.

Pokračovala postupná rekatalogizace titulů stahováním záznamů ze Souborného katalogu ČR. V roce 2014 byly zrekatalogizovány monografie s přírůstkovými čísly 17 000 až 17 500. S Moravskou zemskou knihovnou byla uzavřena Smlouva o zhotovování rozmnoženiny díla, následně byla předána data publikací, které byly zdigitalizovány v rámci krajského projektu digitalizace a ukládání dat.

V průběhu roku probíhala pravidelná výměna publikací (Regionální muzeum v Mikulově vyměňuje své tituly s 36 institucemi), bylo vyvázáno osmnáct ročníků *Vlastivědného věstníku moravského* a tři ročníky *Malovaného kraje*.

Pokračovala revize knihovního fondu, při níž byla zkontrolována přírůstková čísla 14 000–15 999. V rámci této revize bylo dokončeno přidělování čárového kódu knihám v odborné knihovně.

Muzejní knihovně byla umožněna drobná prezentace ve výstavním prostoru Městského úřadu Mikulov.

NÁVŠTĚVNOST V ROCE 2014

Celková návštěvnost muzejních expozic a výstav v rámci turistických prohlídek v roce 2014 dosáhla počtu 73 931 osob, což byl oproti roku 2013 nárůst o 10 420 návštěvníků. Je možno ji hodnotit jako velmi dobrou. I v tomto roce přetrvával velký zájem o kostýmované noční prohlídky pořádané v průběhu prázdninových měsíců. Zajímavé pro zvýšení návštěvnosti byly také prohlídky vinařských expozic spojené s ochutnávkou místních vín během listopadových svatomartinských víkendů, které byly součástí Svatomartinských slavností pořádaných městem.

Kromě těchto návštěvníků pobývalo v prostorách Regionálního muzea v Mikulově dalších cca 38 400 osob při společenských akcích, vernisážích výstav a koncertech, konferencích, firemních a jiných akcích. V roce 2014 tedy navštívilo muzeum celkem cca 112 300 osob (srov. s rokem 2013 = 99 600 osob).

OPRAVY A ÚDRŽBA OBJEKTU

Dle schváleného plánu práce plnila organizace své úkoly jak v oblasti hlavní činnosti, tak v oblasti péče o majetek. Kromě pravidelné údržby objektu a drobných oprav řešených dle aktuální potřeby proběhly v roce 2014 plánované rozsáhlejší opravy nezbytné pro zabezpečení provozu organizace či pro zvýšení kvality a užitého komfortu objektu.

Oprava prostor pro nové expozice

Prostory uvolněné po přesunutí depozitáře nábytku bylo navrženo rekonstruovat pro výstavní účely. Byla provedena oprava oken a elektroinstalace a zrenovovala se podlaha – stávající parkety se přebrousily a přelakovaly. Prostory byly kompletně vymalovány.

Opravy budovy na ulici Husova

Po skončení dlouhodobého nájmu objektu u synagogy byla v horním patře budovy opravena poškozená elektroinstalace a bylo modernizováno sociální zařízení. Provedly se stěrky podlah a položily nové nášlapné vrstvy. Prostory byly kompletně vymalovány.

Oprava pódia na Velkém zámeckém sále

Vzhledem k velkému zatížení podlahové krytiny na pódiu zámeckého sálu bylo nutné provést přebroušení a přelakování parket.

Oprava oken v kancelářích muzea

Jelikož okna zámecké budovy již nejsou v dobrém stavu, bylo třeba zahájit jejich postupnou opravu. V roce 2014 byla renovována okna ve třech kancelářích.

Oprava izolace vzduchotechniky na Velkém zámeckém sále

Stávající izolace vzduchotechniky zámeckého sálu byla již opotřebovaná a místy poškozená, a neplnila tak svou funkci. Byla provedena oprava izolace vzduchotechniky za účelem snížení úniku tepla z ohříváného vzduchu.

Oprava severní terasy

Severní zámecká terasa se nacházela v havarijním stavu a po silných letních deštích jí začala prosakovat voda. Bylo nutné tento stav okamžitě řešit výměnou stávající izolace a betonovou stěrkou.

Oprava schodiště na východní terase

Na venkovním schodišti vedoucím na východní terasu bylo nutno vyměnit stávající dlažbu a provést odvodnění a izolaci.

Pokládka podlahy v britové věži

V přízemí britové věže byl položen provizorní dřevěný nášlap, který pokrývá původní barokovou dřevěnou podlahu, a zabraňuje tak jejímu dalšímu poškození.

Oprava havárie kanalizace – sociální zařízení v sale terreně

Při jedné z veřejných akcí došlo k ucpání kanalizace jihovýchodní větve. Byla

Rakve v dietrichsteinské hrobce. Příprava materiálu pro realizaci výstavy věnované historii loretského kostela sv. Anny v Mikulově (foto Jana Frantelová)

provedena výměna celé svislé kanalizace s navazujícími úseky kanalizace vodorovné a současně musela být realizována oprava obkladů a dlažeb napojených sociálních zařízení.

Oprava havárie vodovodu – připojení zámku na veřejnou vodovodní síť

Během zimních měsíců prasklo litinové potrubí hlavního přívodu vody do čerpací stanice zámku. V úseku od vodoměru do akumulární nádrže byla vyměněna původní litina z roku 1971 za potrubí rPE a byly provedeny nezbytné stavební práce.

Oprava anglického dvorku – odvětrání objektu v zámecké zahradě

Akce se uskutečnila v návaznosti na rekonstrukci kanalizace areálu zámku. Původní anglický dvorek při jednom z objektů v zámecké zahradě nebylo možno odvodnit; po následném zvýšení vlhkosti objektu byla provedena úprava anglického dvorku a jeho zadláždění nad úrovní terénu s odvětráváním zdiva a základů.

POSKYTOVÁNÍ STANDARDIZOVANÝCH VEŘEJNÝCH SLUŽEB

Povinnost poskytování veřejných služeb – dle § 10a zák. č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy, v platném znění – byla beze zbytku plněna a odpovídala ustanovením odst. 2, písm. a)–e), vymezujícího standardizované veřejné služby a povinnosti poskytovatelů při zajišťování jejich rozsahu a struktury.

V rámci povinnosti každoročně zpřístupnit veřejnosti sbírku nebo sbírkové předměty realizovalo muzeum v roce 2014 pět výstav, z nichž dvě přecházely z uplynulých let. V muzejní pokladně bývají průběžně formou malé prezentace představovány restaurované sbírkové předměty, které by jinak, pokud by nebyly součástí výstavního celku, neměla veřejnost možnost zhlédnout. Muzeum tak navíc prezentuje práci svého restaurátorského oddělení. Dvě z autorských výstav, realizovaných v letech 2011 a 2012, byly jako putovní zapůjčeny jiným institucím. Výstavy byly náležitě propagovány ve sdělovacích

Expozice Od svatě chýše loreťanské k hrobnímu kostelu Dietrichsteinů, instalovaná v prostorách hrobky. Muzeum ji zpracovalo pro město Mikulov (foto Jana Frantelová)

prostředcích, na webových stránkách muzea i prostřednictvím plakátů a rozesílaných pozvánek na vernisáže.

Muzeum pořádalo programy pro dospělé i pro děti a snažilo se jimi rozvíjet a doplňovat činnost výstavní, kulturně-výchovnou a vědecko-výzkumnou. Širokou veřejností je zvláště vítán pravidelný *Májový víkend* (spojený s Muzejní nocí), realizovaný ve všech pracovištích instituce; školám nabízený projekt *Muzeum a škola pod jednou střechou* se stal již součástí výukových plánů řady okolních škol; širokou i odbornou veřejností jsou požadovány komentované prohlídky expozic a výstav. Bez spoluúčasti muzea se neobejdou akce respektované již i evropskou veřejností – *Mezinárodní kytarový festival, Mikulovské výtvarné sympozium Dílna* a nově i *festival Art Design – Křehký Mikulov*.

Zpráva o činnosti muzea je každoročně uveřejněna na webových stránkách muzea a informace z oblasti hlavní činnosti organizace jsou publikovány ve sborníku RegioM.

Výsledkem ediční činnosti muzea v roce 2014 bylo vydání muzejního sborníku RegioM a publikace *Vydáno v Mikulově*. Veškeré publikace vydané muzeem má veřejnost možnost zakoupit v pokladně muzea nebo prostřednictvím internetového obchodu ABZ (www.abz.cz), případně lze požádat muzeum o zaslání na dobírku.

Odborné posudky a vyjádření byly zpracovávány průběžně dle požadavků a potřeb institucí – zejména v oborech archeologie, historie a botanika.

Standard ekonomické dostupnosti plnilo muzeum u návštěvníků příslušnými slevami, o nichž je informace uváděna na webových stránkách muzea a v propagačních materiálech.

Bezbariérový přístup do všech prostor muzea bohužel neumožňuje historický charakter objektu; do expozic *Od gotiky po empir, Galerie Dietrichsteinů, Víno napříč staletími* a do části expozice *Tradiční vinařství a vinohradnictví na Moravě* je však přístup možný, stejně tak do části Kongresového centra.